

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRATIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Vizita I. P. S. Mitropolit NICOLAE al Ardealului la Viena

În cadrul relațiilor stabilite între Biserica Ortodoxă Română și Biserica Catolică din Austria, prin vizita Excelenței Sale cardinalul König la Patriarhia Română și a P. F. Patriarh Justinian în Austria, o delegație a Bisericii noastre, condusă de Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului, a participat la simpozionul pe care Fundația „Pro Oriente” l-a organizat la Viena între 11—15 mai 1969.

Astfel, în ziua de 11 mai 1969, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, însoțit de P. C. prof. N. Balca și Isidor Todoran, au sosit la Viena, fiind întâmpinați de: d. viceprimar al Vienei, Dr. H. Drimmel, președintele Fundației „Pro Oriente”, (care reprezenta și pe Excelența Sa cardinalul Dr. Fr. König), A. Stirnemann — secretar al Fundației, prof. Dr. Alexander Dordett, prodecan al Facultății de Teologie romano-catolică, prof. Dr. Josef Kondrinewitsch de la aceeași Facultate de Teologie și pr. prof. Dr. Gheorghe Moisescu, paroh al Bisericii Ortodoxe din Viena.

Cel dintîi popas se face la biserica Coloniei Române din Viena, unde se slujește Sf. Liturghie.

În 12 mai, delegația Bisericii noastre, în frunte cu I. P. S. Mitropolit Nicolae, a făcut o vizită la Ambasada Română, unde s-a întreținut cu d. ambasador Gheorghe Pele — și la Ministerul Învățămîntului, unde a avut o convorbire folositoare cu d. ministru Dr. Piřll Percevič.

În aceeași zi, Primatul Bisericii Romano-Catolice din Austria, Cardinalul König, a dat o masă în cinstea delegației Bisericii noastre, în cadrul căreia Excelența Sa a elogiat pe Prea Fericitul Patriarh Justinian, exprimîndu-și și satisfacția pentru adîncirea relațiilor dintre cele două Biserici. I. P. S. Mitropolit Nicolae a răspuns, arătînd că are cîntea de-a fi delegatul P. F. Patriarh Justinian și oaspetele Excelenței Sale Cardinalul König, vizita aceasta fiind expresia unei noi atmosfere de prietenie și colaborare între Bisericile noastre și poporul român și austriac.

În 13 mai, în sala Palatului Pallavicini, în cadrul Fundației „Pro Oriente”, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a conferențiat despre: „Mo-

rala ortodoxă și problemele vremii noastre”. Au fost de față numeroși reprezentanți ai vieții culturale și bisericești din Viena, printre care amintim pe: Eminența Sa Cardinalul Fr. König, dl ambasador Gh. Pele, I. P. S. Mitropolit (grec-ortodox) Dr. Chrysostom Tsiter de Austria, Monsegnior Otto Mauer, profesori ai Facultăților de Teologie catolică și evanghelică din Viena, precum și conducători ai comunităților catolice, ortodoxe și evanghelice din capitala Austriei.

Conferința I. P. S. Mitropolit Nicolae Mladin a stîrnit un viu interes atît în cadrul simpozionului, cît și în presa austriacă. Ziarul Die Presse (nr. 6330 din 16 mai 1969) apreciază conferința socotind-o edificatoare pentru „cunoașterea spiritului care domnește astăzi în Biserica Ortodoxă Română și cu care se vor vedea confruntate atît Sinodul ortodox, cît și Biserica Catolică în strădaniile lor pentru înțelegere și apropiere”.

În 14 mai, I. P. S. Sa a ținut o prelegere despre „Asceza creștină” la Facultatea de Teologie romano-catolică, la care au fost prezenți conducerea Facultății și studenții.

În 15 mai, fiind sîrbătoarea Înălțării Domnului (la catolici), s-a săvîrșit slujba de pomenire a eroilor români din cimitirele de la Tulln și Zwentendorf, la care a participat și delegația Bisericii noastre în frunte cu I. P. S. Mitropolit Nicolae.

În zilele de 12, 13 și 14 mai, pe lîngă programul amintit, s-au făcut vizite la biserici și mănăstiri, s-au purtat discuții despre actualitatea teologiei în problemele vremii, despre activitatea Bisericii Ortodoxe Române în ultimii douăzeci de ani etc. Excelența Sa Cardinalul König și-a exprimat gîndul că dacă va mai veni în România, ar dori să viziteze și Sibiul. I. P. S. Mitropolit Nicolae a dăruit Excelenței Sale cartea despre Icoane pe sticlă românești.

Vizita delegației a constituit „o nouă manifestare a dorinței celor două Biserici de a se apropia în Hristos și a conlucra la cauza înfrățirii popoarelor român și austriac și a păcii în lume”.

F. C.

Sf. Justin martirul și filozoful

Biserica noastră pomenește la 1 iunie pe Sf. mucenic Iustin, numit și filozoful.

Istoriograful bisericesc Eusebiu de Cezareea îl consideră o personalitate din cele mai înzestrate ale timpului său, un spirit cultivat și zelos pentru lucrurile sfinte și una din figurile cele mai interesante și mai proeminente ale Bisericii creștine din sec. II. În același fel se exprimă despre el și alți Sf. Părinți și scriitori bisericești.

Sf. Iustin ne-a lăsat el însuși despre sine cîteva date biografice. S-a născut în Flavia Neapolis (vechiul Sichem) din Palestina (astăzi Nablus), pe la anul 100 d. Hr. Se pare că a fost de origine greacă, deși unii îi atribuie pe cea latină. A primit o educație aleasă și o cultură vastă, fapt care a trezit în el dragostea de filozofie, știință foarte apreciată în acea epocă.

Suflet însetat după căutarea și descoperirea adevărului, Sf. Iustin se face, rînd pe rînd, ucenicul mai multor școli filozofice ale timpului său. Dar n-a reușit să găsească certitudinea adevărului la nici unul din sistemele filozofice vechi. Nemulțumit în școala stoicilor, trece la peripatetici, de acolo, în scurt timp, se alătură unui pitagoreu, apoi aderă la platonicieni. Nicăieri sufletul său zbuciumat nu găsește însă învățătura care să-l mulțumească. La sfîrșitul acestor peregrinări, cînd Iustin spera că adîncind filozofia lui Platon va ajunge la cunoașterea adevărului suprem, se întîmplă pe neașteptate convertirea sa la creștinism, în felul următor:

Îeșind într-o zi în singurătatea naturii, pe malul mării, să mediteze, Iustin se întîlnește cu un bătrîn necunoscut, cu care angajează o discuție lungă, pornind de la sistemele filozofice ale vremii și ajungînd la filozofia profetilor Vechiului Testament și la învățătura lui Hristos. Iustin simte cum parcă un vîl se ridică de pe ochii minții sale și începe să înțeleagă că această învățătură e superioară învățăturilor profesate de filozofii greci, pe care și le însușise, dar le abandonase cu ațtea zbuciumări sufletești. El scrie că în urma discuției amintite „mie mi s-a aprins deodată un foc în suflet și m-a cuprins o mare dragoste de profeti și de bărbații aceia, care sînt prietenii lui Hristos. Și găseam că aceasta este singura filozofie sigură și aducătoare de folos”. (Dialogul cu iudeul Trifon, trad. rom. de Pr. Dr. Olimp N. Căciulă, București, 1941, cap. 8, p. 34). După încreștinare, care a avut loc probabil între anii 132—135, la Efes, sau în Cezareea Palestinei, Sf. Iustin se dedică operei misionare creștine.

Astfel, cea mai însemnată activitate Sf. Iustin o desfășoară la Roma, unde înființează o școală catehetică creștină, frecventată de numeroși ucenici, printre care e și Sf. Irineu, Tatian Asirianul și alții. El a lăsat contemporanilor săi amintiri neșterse și s-a impus ca o personalitate de frunte în tratarea principalelor probleme ale credinței creștine, pe care căuta s-o facă înțeleasă de cît mai mulți, din care motiv devenea mai ușor înțeles creștinismul de către lumea greco-romană.

Activitatea sa prodigioasă și neobosită îl pune în conflict cu filozoful cinic Crescens din Roma, care acuza pe creștini de imoralitate, fără să-i cunoască; Crescens era el însuși un om imoral, ignorant, șarlatan și îngîmfat. Sf. Iustin ne relatează că a avut cu adversarul său discuții în contradictoriu în care l-a învins cu argumente solide vîdindu-i neștiința, viclenia și o lăcomie josnică. În-

(Continuare în pag. 2)

Despre Duhul Sfînt

Făgăduința trimiterii Sfîntului Duh, Mîntuitorul o face Apostolilor înainte de patimile Sale, cît și înainte de Înălțarea la Cer. În cuvîntarea de pe urmă spune Apostolilor Săi: „Iar Mîngîietorul, Duhul Sfînt, pe care îl va trimite Tatăl în numele meu, acela vă va învăța toate și vă va aduce aminte de tot ce am grăit” (Ioan 14, 26). Iar în cuvîntul rostit înainte de Înălțare zice: „De Ierusalim să nu vă depărtați și să așteptați acolo făgăduința Tatălui care ați auzit-o de la mine” (F. Ap. 1, 4).

Pogorîrea Duhului Sfînt după cum a fost promisă s-a întîmplat la 10 zile după Înălțarea la Cer. În aceeași zi ei primesc harul Sf. Duh de la Dumnezeu și se întemeiază prima comunitate creștină prin botezul a peste 3.000 de oameni, la predica Sf. Apostoli luminați de Duhul Sfînt.

În cele ce urmează, stăruim mai mult asupra Sf. Duh, persoana a treia a Sf. Treimi, prăznuită la sîrbătoarea Rusaliilor.

Cine este și ce este Duhul Sfînt? Mîntuitorul Iisus Hristos ne spune că Duhul Sfînt este Dumnezeu, este o persoană din Sf. Treime, egală și de o ființă cu Tatăl și cu Fiul. El purcede însă din Tatăl. Originea Sa este la Dumnezeu-Tatăl, ceea ce înseamnă că este de aceeași ființă cu Tatăl, așadar Dumnezeu adevărat.

Pentru înțelegere să folosim o comparație: Precum lumina soarelui este din soare și apare de o dată cu soarele, așa că nu putem zice că a fost soarele întîi și apoi lumina din el, tot așa și Duhul Sfînt, deși purcede din Tatăl, El este de o ființă și de o dată cu Tatăl. Dumnezeu fiind din veci și Duhul Sfînt este din veci. Acest Duh Sfînt, care din veci purcede din Tatăl, a fost trimis în timp în lume de la Tatăl prin Fiul; ca să învețe lumea pilda vieții Sale, dar a fost trimis mai ales ca să continue opera Fiului și să sfințească lumea.

De aceea, trimiterea Apostolilor se face în nu-

(Continuare în pag. 4-a)

Sf. Justin martirul și filozoful

(Urmare din pag. 1)

furiat, Crescesns denunță pe Sf. Iustin, care e dat în judecata tribunalului, unde se apăra cu demnitatea unui om învățat, folosind argumente filozofice și juridice din cele mai serioase, dar și cu tenacitatea înțeleaptă a unui credincios profund și de larg orizont.

El a fost condamnat, împreună cu alți 6 creștini, la biciuire și la moarte, iar sentința a fost executată fără întârziere. Anul morții sale este 165, sau 166 cum susțin unii învățați, sub domnia lui Marcus Aurelius, împărat filozof, de la care Sf. Iustin așteptase o înțelegere mai justă și mai omenoasă a religiei creștine.

Sf. Iustin nu a fost numai un mare propovăduitor al învățaturii lui Hristos și întemeietorul primei înalte școli creștine din capitala imperiului, ci și cel mai de seamă scriitor creștin din sec. al II-lea. Istoricii bisericești afirmă că Sf. Iustin a lăsat foarte multe scrieri, dintre care amintim:

1. Apologia I-a, adresată împăratului Antonin Piu, fiilor săi, senatului și poporului roman pentru învățăturile creștine, în 68 de capitole, scrisă între anii 150—155.

2. Apologia a II-a, compusă la scurt timp după prima, adresată împăratului Marcus Aurelius, în 15 capitole.

În ambele apologii, Sf. Iustin face o amplă expunere a învățăturilor creștine dogmatice și morale, respingând toate acuzațiile răuvoitoare, nedrepte și false cu care erau calomniati creștinii. Cu această ocazie, Sf. Iustin ne dă informații prețioase despre Sf. Taine și unele rînduiri de cult din sec. II. În expunerea credinței creștine, autorul prezintă într-un mod filozofic original dogma Sf. Treimi, stăruind în special asupra dogmei întrupării Mîntuitorului (Logosul întrupat). Înălțimea morală a vieții creștine constituie un argument pentru Sf. Iustin ca să ceară autorităților încetarea persecuțiilor îndreptate împotriva creștinilor, pentru simplul fapt că poartă numele de creștin. Acest mod de a proceda din partea statului se întemeiază pe o prejudecată falsă, iar nu pe vreun argument juridic.

Sf. Iustin atrage atenția, în repetate rînduri, că atît supușii, cît și cîrmuitorii sînt datori să se poarte cuvințios, eliminînd tirania și violența și practicînd pacea, evlavie și filozofia. Uneori scriitorul adresează, în termeni aspri, observații ironice cu privire la mentalitatea împăraților.

3. A treia scriere și cea mai întinsă a Sf. Iustin, care ni s-a păstrat în întregime, este intitulată: Dialogul cu iudeul Trifon (142 de capitole), în care autorul se ocupă de legăturile Vechiului Testament cu cel Nou, primul fiind o pregătire pentru venirea lui Hristos.

4. În a patra scriere: „Despre Înviere”, scriitorul se ocupă despre nemurirea sufletului.

Cu spiritul clar și cu o inteligență luminată de credința în Hristos, Sf. Iustin se remarcă și ca un iscusit exeget al Sf. Scripturi, ajutat fiind și de harul dumnezeiesc. Exegeza Sf. Iustin este de o claritate uimitoare, de o logică severă și de o frumusețe înălțătoare, devenind uneori normativă pentru teologia creștină ulterioară.

El dovedește o cunoaștere aprofundată a Sf. Scripturi, pe care autorul știe s-o lege de problemele vieții. Sf. Iustin a fost unul dintre primii mari teologi, scriitori și dascăli creștini. El a amplificat problematica gândirii și a vieții creștine, punînd numeroase probleme noi și formulînd concepții pe care le vor adînci teologii generațiilor următoare.

Ca orice deschizător de drumuri, Sf. Iustin n-a reușit să rezolve totdeauna în mod desăvîrșit problemele abordate. Dar eforturile sale multilaterale ne îndreptătesc să-i aducem cinstirea cuvenită ca unui mare ostenitor în ogorul teologiei creștine. El se bucură de aceeași apreciere atît în Răsărit cît și în Apus (Biserica Apuseană îl pomeniște la 14 aprilie). Personalitatea sa complexă a reunit atît bogăția gândirii filozofice creștine cît și o sinceritate de credință emoționantă și un zel nescins al dragostei față de Mîntuitorul. De aceea Sf. Iustin și-a încununat viața cu cununa muceniei, primind aureola sfințeniei.

Au trecut 18 veacuri de la mucenia Sf. Iustin, dar posteritatea n-a încetat să-i aprecieze operele. După mărturisirea istoricilor bisericești din veacul II, scrierile Sf. Iustin circulau în număr mare printre creștini. În veacurile următoare,

Biserica românească din Transilvania în sec. XVI

Prin 1490, Ștefan cel Mare, domnul Moldovei (1457—1504) a obținut de la regele Ungariei Matei Corvin (fiul lui Ioan Huniade, deci de origine românească) două posesiuni (feude) în Transilvania, în care să se refugieze el și boierii săi în cazul cînd ar fi fost siliți de turci să-și părăsească țara. Acestea erau cetățile Ciceu, în apropierea orașului Dej și Cetatea de Baltă, pe Tîrnave. Amîndouă au rămas în stăpînirea domnilor Moldovei pînă în 1561. Mai mult chiar, Petru Rareș (1527—38 și 1541—46) a izbutit să cucerească în anul 1529 și cetățile Bistrița, Rodna și Unguraș.

Pentru că domnii Moldovei aveau nevoie în aceste posesiuni transilvănene nu numai de un ajutor politic-militar, ci și de unul bisericesc, ei au înființat în satul Vad, aparținător cetății Ciceu, o Episcopie ortodoxă românească. Cei mai mulți istorici socotesc că însuși Ștefan cel Mare a înființat Episcopia de la Vad și biserica episcopală existentă și azi. Alții însă socotesc întemeietor al Episcopiei și al bisericii pe Petru Rareș, pentru că numai din timpul său cunoaștem episcopi de Vad cu numele. Indiferent care ar fi întemeietorul ei, pentru noi este un fapt absolut sigur că a fost întemeiată de unul din acești mari domni ai Moldovei pentru credincioșii români din feudele lor transilvănene. Episcopii Vadului aveau sub oblauduirea lor duhovnicească cele 60 de sate care aparțineau Ciceului, 24 de sate situate între Bistrița și Gherla care aparțineau Ungurașului și 50 de sate aparținătoare Bistriței.

Primul Episcop de Vad despre care avem știri sigure a fost Anastasie. Se pare că era originar din Moldova și om de încredere al lui Petru Rareș, căci în octombrie 1529 conducea trupele acestuia împotriva bistrițenilor. În timpul păstoririi sale, Petru Rareș a dăruit Episcopiei două moșii: Bogata românească și Bogata ungurească, precum și o moară la Cațcău, iar înaintașii săi în scaunul domnesc îi dăruiseră moșiile Vad și Slatina. Cu toată încrederea ce i-o acordase Petru Rareș, vladica Anastasie uneltea, în 1538, împotriva binefăcătorului său, fapt pentru care a fost alungat de domnul moldovean, retrăgîndu-se la mănăstirea Putna. În 1541, Petru Rareș l-a iertat, reluîndu-și scaunul vladicesc. În 1546 tot Petru Rareș a numit un nou episcop la Vad, pe Tarasie, iar în 1550, fiul său Iliș numea ca episcop pe Gheorghe. În 1557 apare un episcop nou, Marcu, în 1574 Eftimie, în 1576 Spiridon, mai tîrziu Ioan Cernea. Despre acesta din urmă se crede că a murit într-o luptă în 1605, la Satu Mare, căci un cronicar maghiar scria: „Era un episcop românesc în cetate, de a cărui vitejie toți s-au minunat. Acesta a prins un paloș nemțesc cu amîndouă mîinile și încotro da, mulți cădeau de mîna lui, nici da înzadar, ci totdeauna nimerea; mai pe urmă l-au împușcat prin mijloc și așa a murit”.

La începutul secolului al XVII-lea întîlnim ca episcopi de Vad pe Spiridon, Teofil de la Prislop și Eftimie. Cu Eftimie (numit în 1623) se încheie șirul vladicilor de la Vad. Se crede că toți cei pomeniți mai sus erau hirotoniți de vladicii Moldovei la Suceava, unii din ei fiind moldoveni sau transilvăneni călugăriți în Moldova.

În părțile de sud ale Transilvaniei de asemenea întîlnim cîțiva episcopi. Primul din ei, cunoscut în acest secol, este Ioan, fost preot în Peșteana (sat în apropiere de Hațeg) trimis în 1553 în Țara Românească la hirotonie. Nu știm unde și-a avut reședința vladicescă, în mănăstirea Prislop sau în altă parte.

Prima Episcopie din aceste părți despre care

teologia a adîncit și a retușat pe alocuri problemele care l-au frămîntat. Pînă în zilele noastre s-a scris un număr impresionant de lucrări despre viața și opera acestui sfînt și primul filozof creștin.

Biserica i-a adus și-i va aduce neîncetat cinstirea cuvenită ca unui „lucrător vrednic înaintea lui Dumnezeu” (II Timot. 2, 15), care și-a închinat activitatea și și-a dat viața pentru mărturisirea învățaturii lui Hristos în lume. Această cinstire i se cuvine, după cuvintele Mîntuitorului: „Tot cel ce mă va mărturisi înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și eu înaintea Tatălui meu” (Matei 10, 32).

Pr. M. Colotelo

avem știri sigure este cea a *Geoagiului*, care pare să fi fost înființată încă din prima jumătate a secolului al XVI-lea. S-ar putea ca înființarea acesteia să se fi datorat vreunui domn al Țării Românești, căci mulți dintre ei aveau feude în părțile de sud ale Transilvaniei, între care se număra și Geoagiul, stăpînit de Radu cel Mare (1496—1508) și Neagoe Basarab (1512—1521). Primul episcop cunoscut este Hristofor, în 1557, căruia i-a urmat Sava, venit din Țara Românească. Sava a fost înlocuit pentru scurt timp de un vladică cu numele Gheorghe, pentru ca în 1562 să i se încredințeze cîrmuirea Episcopiei din nou. Cu binecuvîntarea acestui Sava, diaconul Coresi a tipărit, în 1559, la Brașov, cartea intitulată *Întrebare creștinească*, prima carte românească păstrată. Cu el a încetat șirul episcopilor de la Geoagi.

Din a doua jumătate a secolului al XVI-lea avem cîteva știri despre începuturile Mitropoliei ortodoxe române din Bălgărad (Alba Iulia). Astfel, prin 1572 fusese hirotonit într-un arhieru, la Ipec, în Serbia, un moldovean, cu numele Eftimie. El este considerat de istorici ca primul mitropolit al românilor transilvăneni, cu reședința în Bălgărad sau Alba Iulia. A păstorit puțin timp, căci în 1574 principele de atunci al Transilvaniei a numit în locul său, ca mitropolit, pe Hristofor.

În 1578 a fost sfințit la Tîrgoviște „mitropolitul” Ghenadie, primul care apare în mod oficial în această calitate. De asemenea el este primul mitropolit despre care avem dovezi sigure că și-a avut scaunul vladicesc la Alba Iulia, unde era și reședința principilor Transilvaniei. Sub el s-au tipărit mai multe cărți la Brașov, de către diaconul Coresi despre care vom vorbi mai tîrziu. Mitropolitul Ghenadie a păstorit pînă la moartea sa, în tîmplată la începutul anului 1585. În locul său soborul preoților români a ales ca mitropolit pe egumenul Ioan de la Prislop. A fost hirotonit și el de mitropolitul Ungrovlahiei, la Tîrgoviște. Mitropolitul Ioan de la Prislop a avut norocul să păstorească tocmai în timpul lui Mihai Viteazul (1593—1601), cel care a izbutit să înfăptuiască pentru prima oară unitatea politică a românilor din Țara Românească, Transilvania și Moldova. Atît în cursul scurtei sale domnii în Transilvania, cît și mai înainte, marele voievod s-a interesat de soarta Bisericii Ortodoxe de aici, luînd măsuri pentru o mai bună organizare și lucrare a ei. Astfel, într-un tratat încheiat în 1595 de trimișii săi cu principele Transilvaniei, se prevedea că Biserica Ortodoxă de aici va avea deplină libertate, iar preoții români aveau dreptul de a-și îndeplini slujbele lor nesupărați de nimeni. În 1597, cînd Mihai Viteazul a vizitat pe principele Transilvaniei la Alba Iulia, acesta i-a îngăduit să zidească o biserică mitropolitană și o reședință potrivită pentru mitropolitul Ioan. Viteazul domn a mai ctitorit apoi alte trei biserici în Transilvania: în Ocna Sibiului, Făgăraș și Lușardea pe Someș.

Tot în 1597 Mihai Vodă a trimis ca episcop în Maramureș cu reședința la Muncaci, oraș care pe atunci aparținea de Transilvania, pe egumenul Serghie de la mănăstirea Tismana. După ce a cucerit Transilvania a impus nobililor maghiari să scutească pe preoții români de sarcinile iobăgești. Sfîrșitul său atît de grabnic a împiedicat și întărirea Bisericii românești din Transilvania, așa cum se întrevedea dacă stăpînirea sa aici ar fi durat timp mai îndelungat.

Amintim aici că în secolul al XVI-lea, încep să pătrundă în Transilvania ideile reformatoare ale lui Martin Luther și Ioan Calvin. Urmarea a fost că sașii de aici au îmbrățișat luteranismul, iar o mare parte din unguri calvinismul. Pentru că noua doctrină a lui Calvin fusese primită de însuși principele Transilvaniei și de marea nobilime, s-a ajuns pînă acolo că Dieta țării întrunită în 1556, a desființat Episcopia romano-catolică din Alba Iulia, secularizîndu-i-se averile, iar preoții și călugării catolici au fost expulzați din Transilvania. De atunci propaganda catolică printre români poate fi considerată încheiată pentru un veac și jumătate, locul ei fiind luat de propaganda calvină. Conducătorii calvini din Transilvania au socotit că pentru cîștigarea românilor la calvinism era necesară așezarea unor episcopi (superintendenți) calvini dintre români. Se cunosc trei ase-

(Continuare în pag. 4)

Două decenii în slujba păcii

Mișcarea partizanilor păcii a împlinit recent două decenii de existență. Cu 20 de ani în urmă, s-a trecut pentru prima dată la organizarea pe plan mondial a partizanilor păcii.

Abia se isprăvise cel mai distrugător război pe care-l cunoscuse omenirea și la orizont se profila spectrul sinistru al unei alte conflagrații mondiale, mai amenințătoare pentru cultura și civilizația umană. În fața acestei situații, oameni de bună voință, popoarele iubitoare de pace nu puteau să stea cu brațele încrucișate.

Inițiativa a pornit de la 75 de personalități de prestigiu internațional, care au lansat în februarie 1949 un apel, în care spuneau între altele: „Popoarele lumii întregi nu vor război. Ele nu vor noi măceluri, noi ruine și devastări”.

Cuvintele acestui apel au găsit un puternic ecou în conștiințele oamenilor. Căci la numai patru ani de la încheierea marii tragedii a celui de-al doilea război mondial, cursa înarmărilor se afla în plină desfășurare și în lume se crease o atmosferă de încordare tot mai mare.

Astfel, ideea unui congres mondial al partizanilor păcii se bucura de adeziunea tuturor acelor care doreau cu tot dinadinsul să împiedice desfășurarea unui nou cataclism mondial. Politica „războiului rece” avea să ducă la scindarea Europei în blocuri militare opuse, la încordare internațională, la intensificarea cursei înarmărilor.

Sesizând primejdiile ce amenințau omenirea, forțele iubitoare de pace din lumea întreagă au reacționat ferm. Așa s-a născut Congresul, care s-a desfășurat concomitent — în aprilie 1949 — la Paris și la Praga.

În Manifestul adoptat la încheierea Congresului, se spunea între altele: „Noi luptăm pentru independența națională și colaborarea pașnică între toate popoarele, pentru dreptul popoarelor la autodeterminare, lucru care constituie o condiție fundamentală a libertății și a păcii”.

Acest prim Congres mondial al partizanilor păcii a pus bazele Mișcării postbelice pentru apărarea păcii.

După cum se știe, de atunci încolo Mișcarea partizanilor păcii a luat o mare dezvoltare în întreaga lume și a desfășurat o activitate continuă, rodnică.

Cele două decenii confirmă în chip cu totul convingător că Mișcarea partizanilor păcii este un vâlcăstă nobil al aspirațiilor vitale ale omenirii, care exprimă profund interesele fundamentale ale ei, interesele cauzei păcii.

Născută în împrejurările arătate mai sus, Mișcarea partizanilor păcii a înmănușat speranțele popoarelor într-o pace traică, speranțe întinse de amenințările unui nou război mondial.

Prin Mișcarea partizanilor păcii lupta împotriva războiului a făcut un salt substanțial, de la lupta individuală, în mod fatal restrânsă și neputincioasă, la lupta colectivă care a mobilizat întreaga opinie publică mondială.

Până acum, războaiele au scris istoria. De acum înainte, pacea începe să scrie istoria.

În cele două decenii de la apariția ei, Mișcarea partizanilor păcii a trecut prin multe situații grele, cauzate de faptul că unele conflicte locale amenințau să ia amploare înspăimântătoare. Dar, de fiecare dată, voința de pace a popoarelor s-a impus cu putere în chip decisiv.

Căci pacea este apărută în zilele noastre de forte uriașe, care înțeleg că războiul este cel mai crunt dușman al omenirii.

Principalul scop al Mișcării partizanilor păcii, adică împiedicarea unui nou război mondial, a fost atins. Mai mult chiar, năzuința de pace a popoarelor a izbutit să dilueze războiul rece. Un curent de destindere și de dezvoltare — fără discriminări și bariere — a comerțului și a cooperării între toate țările — diferent de orânduirea lor socială — crește cu vigoare în toată lumea.

Or, în bună parte acest fapt se datorește mersului ascendent al Mișcării partizanilor păcii, care s-a dezvoltat, s-a amplificat, a trecut mult peste granițele ei inițiale.

Desigur, încă nu este totul câștigat, dar e foarte mult.

Mersul vieții internaționale relevă faptul că premisa fundamentală a asigurării păcii este așezarea

fermă a relațiilor dintre state pe temelia solidă a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Stricte respectare a acestor principii constituie chezașia unei rodnice colaborări internaționale, cheia de boltă a asigurării păcii în lume.

Drumul spre cucerirea definitivă a păcii este lung și anevoios. Parcurgerea lui cu succes cere eforturi susținute, continue și neobosite.

În orice caz, lupta pentru pace, începută acum 20 de ani, trebuie continuată și intensificată. Ea trebuie dusă la capăt, până la izbânda definitivă și totală. Cu atât mai vîntos, cu cât salvarea păcii mondiale — cu prețul oricăror eforturi — este problema cea mai vitală și cea mai urgentă care se pune astăzi în fața întregii omeniri: „Veacul atomic ne silește — observă foarte just savantul

Contribuția Bisericii Ortodoxe Române la apărarea păcii

Aniversarea a 20 de ani de la înființarea Mișcării Mondiale pentru Pace este un prilej binevenit pentru a arunca o privire retrospectivă asupra contribuției aduse de Biserica Ortodoxă Română pentru apărarea și consolidarea păcii în lume.

Biserica Ortodoxă Română, prin ierarhii și preoții ei, în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, a fost între cele dintii rînduri ale celor ce s-au străduit să fie „făcători de pace”.

Ea a socotit participarea la lupta pentru pace ca împlinirea unei misiuni date de însuși Domnul nostru Iisus Hristos, care a venit în lume ca „Domn al păcii” și a fericit pe cei ce se străduiesc să așeze pacea între oameni.

„Un ideal vechi al creștinătății și al omenirii a început să fie slujit în zilele noastre, cu forțe noi, de proporții necunoscute nicicînd în istorie” — a spus Prea Fericitul Părinte Patriarh. De aceea, lupta pentru apărarea păcii a fost și este una din preocupările de seamă ale Bisericii Ortodoxe Române.

În ședința Adunării Naționale a Partizanilor Păcii din R.P.R., care a avut loc în mai 1955, la București, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a spus: „Prezența noastră aici nu este întâmplătoare. Doctrina religioasă careia îi slujim este o doctrină a păcii, a frățietății și a bunei înțelegeri între oameni și popoare, căci Învățătorul nostru Iisus Hristos a spus despre Sine: „Eu am venit în lume ca lumea să aibă viață și din belșug să aibă” (Ioan 10, 10).

Temeiul participării active a Bisericii noastre la lupta pentru pace este îndoit. Întîi, este fidelitatea față de învățătura Domnului nostru Iisus Hristos, datorită a a vesti mesajul păcii cîntat de îngerii la Nașterea Domnului: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bună învoire” (Luca 2, 14).

În al doilea rînd, este atașamentul profund al Bisericii Ortodoxe Române față de popor, față de Patrie, cu care și-a împlinit și-și împletește necontenit activitatea și slujirea ei în lume.

În cele ce urmează vom arăta căile prin care Biserica noastră s-a arătat un factor activ în strădania pentru așezarea și apărarea păcii.

I. ÎN SLUJBA PĂCII PRIN RUGĂCIUNE

În cultul Bisericii Ortodoxe și cu deosebire în Sf. Liturghie, rugăciunea pentru pace ocupă un loc însemnat. Lucrul nu este de mirare. Pace face parte din elementele constitutive și permanente ale creștinismului. Drumul păcii este drumul care duce la mîntuire în veac și în eternitate. De aceea cererea de pace este împreunată cu aceea pentru mîntuire.

Rugăciunea pentru pace în Sf. Liturghie ne înfățișează pacea sub întreitul ei aspect. Mai întîi pacea de sus, sau pacea ca dar ceresc peste viața oamenilor, necesară credincioșilor după cum este necesară lumina și ploaia florilor și cîmpului ca să aducă rod. Cele mai multe rugăciuni ale Bisericii se încep cu cererea pentru pace și pentru mîntuire: „Pentru pacea de sus și pentru mîntuirea sufletelor noastre”.

Ne rugăm apoi pentru „pacea sufletului”, pen-

Carl Friedrich von Weizsäcker — să desființăm războiul; altfel războiul va desființa acest veac”.

Aniversarea Mișcării partizanilor păcii are o profundă semnificație mobilizatoare. Ea ne cheamă stăruitor să ne dăm bine seama de faptul că epoca contemporană așează pe umerii fiecărui popor și ai fiecărui ins răspunderea pentru soarta păcii. De unde rezultă că fiecare dintre noi are îndatorirea supremă de a-și aduce contribuția efectivă la preîntîmpinarea unui nou război, la destinderea internațională, la întărirea prieteniei și colaborării între popoare.

Forța Mișcării Mondiale pentru Pace constă în acțiunea unită a membrilor ei. Colaborarea pe un front cît mai larg este condiția primordială a eficienței în lupta pentru pace. Lărgirea, adîncirea și întărirea acestei colaborări asigură Mișcării Mondiale pentru Pace un cuvînt tot mai hotărîtor în viața internațională.

Drept aceea, să fim mereu în primele rînduri ale Frontului unit al luptătorilor pentru pace!...

Pr. prof. Corneliu Sirbu

tru dobîndirea stării lăuntrice de biruință asupra răului, asupra păcatului, rău care diformează ființa noastră și o paralizază, încît nu mai poate săvîrși binele.

Ne rugăm în sfîrșit pentru „pacea a toată lumea și pentru unirea tuturor”, pentru biruința păcii între oameni și popoare, pentru sălășluirea aceluia climat de pace și bună înțelegere în lume, de care se reazămă munca și progresul omenirii.

Iarăși ne rugăm pentru „vremi cu pace”, adică pentru înlăturarea vrajbei și a războaielor din lume. În această rugăciune pacea ne apare ca un bun universal, nu e numai a unora, a celor mari sau a celor mici, ci este „pacea a toată lumea”. Lipsa de pace sau războiul într-o parte a lumii, face să sufere pe toți oamenii de bine.

II. ÎN SLUJBA PĂCII PRIN PROPOVĂDUIREA EVANGHELIEI

Vestind Evanghelia iubirii de Dumnezeu și de oameni, toată comoara învățăturilor morale care se cuprinde în ea, slujitorii altarelor s-au înșiruit în rîndurile celor ce se străduiesc să ridice pe om la starea de demnitate care i se cuvine.

Propovăduirea unei vieți întemeiată pe dreptate, abolirea și combaterea oricărui fel de robie și exploatare a omului de către om, condamnarea războiului sub toate formele, bunavestirea păcii și arătarea binefacerilor ei, iată atîtea teme și îndemnuri date din fața altarelor de către slujitorii Bisericii noastre.

Pastoralele trimise de ierarhii Bisericii noastre cu prilejul sfîntelor sărbători ale Nașterii și Învierii Domnului au cuprins îndemnuri convingătoare și părintești la acțiune permanentă în slujba păcii și la înlăturarea primejdiei unui nou război.

Nu a fost moment mai însemnat din viața poporului nostru, în acești 20 de ani, la care Biserica Ortodoxă, cu închinătorii și slujitorii ei, să nu ia parte, susținînd toate acțiunile și realizările poporului pe calea propășirii materiale și morale, pentru împlinirea integrală a idealului său de veacuri: libertatea, independența și unitatea politică.

Propovăduind dragostea de om și pace, ea a contribuit la înfrățirea tuturor cetățenilor. În strînsă colaborare cu conducătorii celorlalte culte din țara noastră a militat pentru buna înțelegere și frățietate între toți fiii Patriei.

Îndemnul apostolului Pavel: „Trăiți în pace cu toți oamenii” este mereu susținut în viața zilnică a credincioșilor, asigurîndu-se prin aceasta climatul necesar unei munci creatoare.

III. ÎN SLUJBA PĂCII PRIN PARTICIPAREA ȘI ACTIVITATEA CLERULUI ȘI CREDINCIOȘILOR ÎN CADRELE ORGANIZAȚIILOR PENTRU APĂRAREA PĂCII

Activitatea Bisericii Ortodoxe Române pentru apărarea păcii nu s-a mărginit numai în cadrele ei. Conștientă că pentru această cauză militează milioane de oameni ai muncii, intelectuali, reprezentanți și conducători de popoare, ea a întins

(Continuare în pag. 4-a)

Contribuția Bis. Ort. Rom....

(Urmare din pag. 3)

mină sinceră și a colaborat cu toate aceste organizații puse în slujba apărării păcii.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian este socotit, pe drept cuvânt, ca un mare prieten și luptător pentru cauza păcii din zilele noastre. Prea Fericirea Sa nu lasă să treacă nici un prilej fără ca să îndemne clerul și credincioșii Bisericii noastre la luptă activă pentru pace. „Luptați pentru pace, rugați-vă pentru pace și muncăți pentru pace” — este îndemnul permanent al Prea Fericirii Sale.

Incadrată în această viziune, pacea nu este o stare de liniște, de pasivitate și de încetare a muncii. Ea are un caracter dinamic. Presupune mereu acțiune pentru înfrângerea răului, a întunericului și pentru biruința binelui și a luminii. Starea de armonie sufletească ca și aceea de armonie socială cere o neconținută trezvie și muncă.

Toate acțiunile luate de Consiliul Mondial al Păcii și de Comitetul Național pentru Apărarea Păcii din țara noastră au fost salutate cu bucurie și au fost sprijinite de către Biserica noastră atât în activitatea ei internă cât și pe plan extern.

În comitetele de luptă pentru pace din țara noastră, la comune, orașe și județe sînt aleși numeroși preoți. Ei se dovedesc sprijinitori însușești ai acțiunilor nobile și binefăcătoare ale partizanilor păcii.

Biserica Ortodoxă Română a luat parte, prin reprezentanții ei, la toate adunările organizațiilor de luptă pentru pace. Prin mesaje și apelurile Sf. Sinod, împreună cu celelalte culte din Patria noastră, a salutat inițiativele și hotărârile Consiliului Mondial al Păcii, pe cele ale Adunărilor Generale ale luptătorilor pentru Pace, a sprijinit Apelul de la Stockholm pentru interzicerea armii atomice, a sprijinit Apelul pentru un Pact al Păcii între cele 5 mari puteri, precum și celelalte lucruri de atitudine ale partizanilor păcii împotriva ațîțătorilor la război.

În activitatea sa bisericească pe plan extern, ca membră a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, în Conferința Creștină pentru Pace, în Conferința Bisericilor Europene, precum și în frățescă colaborare cu celelalte Biserici Ortodoxe, Biserica noastră a adus partea de contribuție în această luptă uriașă care se dă pentru binele omenirii, pentru cauza păcii.

Astfel, ea împlinește Evanghelia Domnului nostru Iisus Hristos și slujește înaltelor idealuri umanitare ale veacului nostru.

Împlinirea celor două decenii de strădanie a luptătorilor pentru biruința păcii este un prilej pentru slujitorii și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române de colaborare și mai strînsă cu toți oamenii de bine și de un nou avînt în activitatea pentru cauza sfîntă a păcii.

Prot. Vasile Coman

PRIMĂVARA

de Sf. Grigorie de Nazians

„Azi soarele măreț e mult mai ridicat;
E mult mai limpezit acuma cerul
Și corul stelelor: un diamant curat
Chiar valurile aprige se-mpacă azi cu malul
Se-mpacă-acum vîzduhul cu ne-mpăcatul vînt
În raza de lumină se sting nori fumurii;
Peste pămînt și plante, spre cer cu ochii stînd,
Păstoru-armonizează un imn de bucurii.
Și mieii zburdă veseli pe-ntinsele cîmpii.
Plantele nou născute se-nalță către soare
Și sufletul se-mbată de-a pajiștei mireasmă
Cu iarba ce se culcă sub coase în răzoare
Și-mprăștie în zare parfumul ei de izmă.
O, Dămine, toate-acestea, deși fără cuvînte
Te laudă pe Tine: ca Ziditor al lor,
Lăsîndu-mă pe mine să-ți mulțumesc, Părinte,
Că Tu ești Cel puternic și-atoate știutor!...”

traducere versificată de PUIU CIOLAN
elev clasa V-a la Seminarul Teologic
din Caransebeș

Despre Duhul Sfînt

(Urmare din pag. 1)

mele Sfintei Treimi, al Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh (Cf. Matei 28, 19). Numele Sf. Duh e pomenit la facerea semnelui Sfintei Cruci, dar mai ales la botez, atunci cînd rostim la această taină: „Botează-se robul lui Dumnezeu, în numele Tatălui, și al Fiului și al Sf. Duh”.

În Simbolul credinței se spune că Sf. Duh este Domnul de viață făcătorul ... și este închinat și mărit, care a grăit prin prooroci. Fiind Dumnezeu, are atributul de atotștiutor; El a învățat pe Apostoli despre ce să vorbească și în ce limbă să grăiască. Apostolii au fost numai vase alese precum au fost și proorocii prin gura cărora s-au descoperit adevărurile revelate despre unul Dumnezeu, prin puterea Sfîntului Duh, care a inspirat ce să vorbească despre viața de veci și despre mîntuirea sufletelor noastre.

Sfîntului Duh îi dăm deci mărire ca și lui Dumnezeu. Domnul Iisus Hristos zice că cine nu cinstește, ci hulește pe Duhul Sfînt, face păcat greu, care nu se iartă niciodată (Cf. Marcu 3, 29). Acestui Duh al adevărului, noi ne închinăm în rugăciunea de începere al oricărui serviciu divin și rugăm să vină în numele lui Dumnezeu și cu puterea Lui să săvîrșim lucrarea de sfințire sau de iertarea păcatelor.

Sfîntul Duh este vistierul bunătăților, care revărsă asupra credincioșilor tot felul de daruri, ca: darul înțelepciunii, al științei, al credinței și altele. Prin puterea Lui ne sfințește, ne reînnoiește. Cu puterea Lui el ne poate mîntui, de aceea îi zicem și dătătorul de viață.

El este apoi mîngîietor, pentru că la El toți cei întristați, slabi, neputincioși, nesprîjiniți găsesc mîngîiere și alinare pentru sufletele lor.

El este pentru lume continuatorul lucrării de creație a Tatălui și de mîntuire a Fiului. Ceea ce este focul în ordinea materială, Sfîntul Duh este puterea și energia în ordinea spirituală. Aceeași putere pe care o are căldura în dezvoltarea progresului în ordinea materială, o are Sf. Duh în ordinea spirituală.

Sf. Duh, fiind trimis în lume, continuă opera de mîntuire a Domnului Iisus Hristos, care învață ca în lume, între oameni să fie pace, frăție și iubire.

În Ortodoxie cerul și pămîntul sînt legate prin lucrarea Sf. Duh.

Soboarele ierarhilor și adunările credincioșilor se săvîrșesc cu puterea, cu lucrarea și cu ajutorul Sf. Duh, căci prin el Mîntuitorul Iisus Hristos este de față în mod nevăzut și unde, prin Harul Sf. Duh, se lucrează și se hotărăsc cele necesare pentru Biserică și pentru mîntuirea noastră.

În mișcarea ecumenică de apropiere a Bisericilor, această calitate a sobornicității este recunoscută ca una din calitățile cele mai de seamă ale Bisericii noastre Ortodoxe.

Să rugăm deci pe Sf. Duh să vină și să se sălăsluiască între noi și în noi, curățîndu-ne de toată întinărirea, și să ne ajute, cu harul Său, să devenim creștini buni, oameni adevărați, căci în felul acesta cinstim după cuvîntul marele praznic al Sf. Rusalii, închinat Sf. Duh și Sf. Treimi în general.

Pr. Ion Mihu

Biserica românească din ...

(Urmare din pag. 2)

menea episcopi: Gheorghe de Sîngeorz (1566), Pavel din Turdaș (1569) și Mihail din Turdaș (1577). Toate încercările lor prozelitiste, cărțile tipărite de calvini pentru români, sinoadele calvine care luau diferite măsuri pentru calvinizarea Bisericii românești au rămas fără urmări. Au fost prea puțini români care au îmbrățișat calvinismul, iar aceștia au făcut-o numai ca să-și păstreze proprietățile și titlurile nobiliare, înstrăinîndu-se în același timp de neamul din care se trăgeau. Marea masă a românilor a rămas și pe mai departe în sînul Bisericii strămoșești, dînd ascultare episcopilor de Vad și Geoagiu sau mitropoliților din Alba Iulia. Încercările calvinilor de-a atrage pe români la confesiunea lor s-au dovedit deci cu totul zadarnice, așa cum se întîmplase și cu ale catolicilor în secolele anterioare.

Mircea Păcurariu

† Prot. stavr. IOAN MUNTEANU

În 30 aprilie 1969 a încetat din viață, în urma unui atac de cord, părintele Ioan Munteanu, protopop stavrofor și paroh al bisericii ortodoxe „Sf. Treime” din Brașov.

Adormitul în Domnul s-a născut în anul 1908, în comuna Criș, fiind cel de al șaselea fiu al vrednicilor plugari Teodor și Maria.

Școala elementară a absolvit-o în satul său natal, iar liceul în Dumbrăveni, înscriindu-se apoi la fosta Academie teologică „Andreiană” din Sibiu pe care o termină în anul 1933, luîndu-și și licența în teologie.

În toamna aceluiași an a fost numit — după căsătorie, ca preot-paroh în parohia Grînari, unde a păstorit vreme de șase ani, cu toată vrednicia.

În anul 1946, marele mitropolit Nicolae Bălan l-a chemat la Centrul Arhiepiscopesc, ridicîndu-l în postul de consilier-secretar, funcție de înaltă încredere, pe care a purtat-o pînă în anul 1955.

După moartea neuitatului mitropolit, părintele Ioan Munteanu și-a cerut transferarea la Brașov, fiind numit la biserica „Sf. Nicolae”-Schei de acolo.

În cei trei ani, cît a păstorit la această biserică frunțasă din Țara Birsei, adormitul în Domnul și-a apropiat sufletele credincioșilor brașoveni atât de mult, încît aceștia nu l-au mai putut uita.

Întors la Sibiu a fost numit la biserica ortodoxă din cartierul „Trei Stejari”, fiind apoi transferat în postul de protopop al protopopiatului Sibiu și paroh I al Catedralei mitropolitane.

Dragostea deosebită ce a avut-o față de credincioșii brașoveni și a acestora față de el, l-a făcut ca în luna martie 1968 să se întoarcă din nou la Brașov.

Firul vieții i-a fost întrerupt în cel de al 61-lea an al vieții, deplîns de cei doi fii ai săi: Romeo și Nicolae, precum și de numeroși prieteni și de bunii săi credincioși brașoveni.

Pentru meritele cîștigate în viață ca preot și în administrația bisericească, adormitul în Domnul a fost ridicat la rangul de protopop stavrofor și membru activ al Consiliului Arhiepiscopesc, ca și al Adunării Eparhiale-Sibiu.

Prohodirea osemintelor sale pămîntești s-a făcut în Catedrala mitropolitană din Sibiu, din partea unui ales sobor de preoți și diaconi, condus de părintele Ioan Vlad, consilier arhiepiscopesc ca delegat al Înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Nicolae Mladin, prezent la această prohodire, dimpreună cu ceilalți membri ai Consiliului Arhiepiscopesc, profesorii Institutului Teologic Universitar în frunte cu P. C. Dr. Sofron Vlad, rectorul Institutului și un mare număr de preoți-colegi și credincioși din Sibiu și din Brașov.

Au rostit cuvîntări: P. C. consilier Ioan Vlad, P. C. Ioan Chioariu și P. C. protopop Dr. Vasile Coman din Brașov, scoțînd fiecare în evidență meritele și dragostea decedatului față de Biserică, de conducerea acesteia și față de toți credincioșii.

Osemintele pămîntești ale celui ce a fost prot. Ioan Munteanu au fost așezate în cimitirul orașului. Aici a rostit o poezie ocazională C. pr. N. Modoiu, secretar al protopopiatului Brașov.

Prin moartea protopopului stavrofor Ioan Munteanu, Biserica noastră a pierdut un preot distins, iar credincioșii brașoveni un adevărat părinte.

Dormi în pace suflet bun, iar amintirea ta va rămîne vie în sufletul celor ce te-au cunoscut și prețuit!

Asistent

